

furgent dicentes, quod dum aut asperitatem linguæ eorum expavimus, aut falsa blandimenta, & periculosas adulationes ipsorum libenter accepimus, in iisdem permanere peccatis, eis inutiliter indulgemus, aut ipsa peccata augere permittimus, non recolentes illud, quod in veteri testamento scriptum est, quia uno peccante contra omnes ira Dei desseviit, ut Hormisda Papa scripsit Episcopis, relatus in *c. si quis Diaconus in fine distinc. 50.* ita Pater familias subditos non corripiendo videtur occidere, ut Magnus Gregorius scripsit Venantio relatus in *c. Ephesis distinc. 43.*

20 Hinc Abbas in dicto *c. licet Heli sub num. 2.* ad finem, notat, quod tum Prælati, tum Patres familias in pœnam prædictæ negligentiae, quandoque ipsi, vel filii citius moriuntur, & ideo in *c. Sicut iis §. necesse est distinc. 47.* dicitur, quod quia Heli facere dissimulavit, ac falsa pietate superatus delinquentes filios ferire noluit, apud districtum Judicem semetipsum cum filiis crudeli damnatione percussit: Hinc Paulus ad Timotheum scribens, ait, qui suorum, & maxime domesticorum curam non habet, fidem negavit, & est infideli deterior, atque ita qui domui suæ præesse nescit in Episcopum non est eligendus.

21 Notandum tamen, quod si Pater corripiat filios, ipsi verò non corrigantur, tunc filiorum vitia Patri non imputantur, ac propterea Divus Ciprianus relatus in *c. quod ad nos attinet distinc. 47.*, ait, si quis corruptus ultro, & crimine suo perierit, & penitentiam agere, atque ad Ecclesiam redire noluerit, nos in die iudicii inculpato futuros credimus, qui consulimus sanitati, illos solos in pœnis remansuros, qui noluerint consilii nostri salubritate sanari.

22 Qua propter Augustinus super Epistolam S. Jo. tract. 7. relatus in *c. non putes 23. q. 5.* dicit, non esse charitatem filios, aut servos non corrigere, sed languorem, sicque dicit: Non putas te amare servum tuum, quando eum non cedis, aut tunc te amare filium tuum, quando ei non das disciplinam &c.

23 Negligentia Agnatorum in maritandis fœminis, est damnabilis maxime ad tenorem Statuti Ferrariæ rub. 140., Pigant. ibi nu. 16., ubi quod si fœminæ tunc peccarent excusarentur, nec dotem amitterent, etiam si nuberent indigno, ubi num. 19.,

quod si agnati differunt puellas maritare, toties in culpa videntur, si peccatum in eis suboriatur, ubi num. 20., quod ipsi debent probare diligentiam, immò ex eodem Statuto, si post decem, & octo annorum tempora dicti agnati distulerint dictas puellas maritare, dos est duplicanda, de quibus omnibus videndus est Pigantius locis supra citatis, ubi satis erudite, & solide more solito, ubi num. 23., quod mulier decedens post decem, & octo annos dotem duplicatam transmittat ad quoscunque heredes, tam ex testamento, quam ab intestato, & hoc in odium, & pœnam tantæ negligentiae.

24 Pater administrat bona adventitia filiorum habens usumfructum, si autem filius sit emancipatus, tunc Pater non habet usumfructum, & si administraret tenetur facere inventarium, & rationem reddere, in quo si sit negligens sit suspectus de dolo, si verò filius non sit emancipatus, tunc habet usumfructum, nec tenetur rationem reddere, nisi permetteret bona ipsa perire ex sua negligentia, & de bonis filii emancipati, si negligens, poterit ab administratione removeri ex allegatis per Farinac. fragm. Crimi. p. 2. littera I. n. 171. V. Dicit tamen, ubi num. 172., quod contra Matrem, Nutricem, seu Curatricem datur juramentum in litem, si in tutela in confectioe libri rationem, in Inventarii conscriptione fuerit negligens.

25 Mater per negligentiam non petendo intra annum dari tutorem filiis, ipsorum legitima successione privatur, l. 2. §. Sed si Mater ff. ad Tertul. l. Matris C. qui petant tutores, l. sciunt C. de legitim. Hered., Bald. in Auth. Matris, & Avia. col. ult. in fine C. quando mulier tutelæ officio fung., Lodovic. Romana Singular. 224., Borell. de compromiss. §. 4. glos. 6. num. 9., ubi num. 10. limitat in Matre minore 25. annorum.

26 Nec omittenda est Matrum negligentia, quæ contingere solet in nobilioribus, & quam valde detestatur D. Gregor. relatus in *c. Ad eius verò dist. 5.*, nempè filios, quos gignunt, nutrire contemnunt, eosque aliis mulieribus ad nutriendum tradunt, quod videlicet ex sola causa incontinentiæ videtur inventum, quia dum se continere nolunt, despiciunt lactare, quos gignunt, quæ sunt verba tanti Pontificis.

27 Qui-

27 Quibus alia sequuntur incomoda à parentibus, non considerata, scilicet, quod sæpè numerò liberi non assimilentur parentibus, neque corpore, neque animo, quoniam sæpè ingenium altricis cum lacte sugunt, & mores induunt, qualibus præstans nutrices: Amorem matris in filios, & filii in matrem satis diminutum per sæpè miramur, ut quasi suos non credant: Fratres sicut eterogeni lacte fuerunt nutriti, ita parum inter se conveniunt inclinatione, & affectu discordes; non rarò malis succis nutriti partus malas pariter infectiones sustineant; nec nobilitatis colore poterunt exceptione tueri, si Sanctam Blancam Sancti Ludovici Galliarum Regis matrem intuemur, & exemplum, quæ & proprio lacte nutritum, & similibus sanctis moribus imbutum terræ, & Cœlogloriosum educavit.

28 Hinc est, quod Azor. p. 2. lib. 2. c. 2. post tertium quæstum Vers. si tamen quæras ad finem post Gellium, Macrobius, Plutarcum dicat, & repetat q. 5., quod non parum adversatur naturæ, quæ ideo sanguinem lactis naturam immutat, & dulcedine cõdit, ut noscat mater partum suum nutrire, ac naturam in necessario pueruli alimento non defecisse, latè Surd. de alim. tit. 7. quæst. 13. num. 2., & 3., Traquell. de nobilit. cap. 20. num. 80., & seqq., & num. 86., 93.

29 Accedat quod post Plutarcum pariter notat Azorius in fine q. 5. præcipitati lib., quod non rarò nutrices alienos partus educantes non eam solertiam, & diligentiam adhibent, quàm in suos.

30 Non repugnat tamen dari posse dignas, & justas excusationes propter quas negligentiae notam effugiant matres, putà si mater infirmatur, si aded imbecilis viribus sit, ut non sine gravi periculo laborem, & onus valeat sustinere, si aded inops sit, ut omnino necesse habeat sibi quotidianum victum quærere, ita ut sit incompatibilis filii educatio, si ex more, & consuetudine regionis nobilioribus, id videretur indecens, quod ex mundana hominum cæcitate, & incitia contingere Prudens, & veritatis vindex existimabit, alias videre poteris excusationes apud Azor. supra q. 3.

31 Cornelius Tacitus Dialogo de Oratore adnotavit, antiquos Romanos tantopere virtu-

tibus, viribus affloruisse, ac prudentia præstasse, quia matres filios suos proprio lacte nutriebant, simileque ingenium, ac mores cum lacte præstabant.

32 Poterit, & in alio negligentia notari mater, quæ alteri mulieri nutriendum filiū tradit, si sine delectu quamcumque fœminam ad filii educationem decernat, deberet enim prudens mater fœminam bonis moribus, nobilioribus ingenio, virtute, & qualitatibus ornatam, & matri simile quantum fieri potest, seligere, ut minus proles lædatur.

33 Si Pater omittat instituere filium hæredem, vel saltem in legitima, tunc filio competit querella inofficiosi testamenti toto tit. ff. & C. de inof. testam., maxime in l. cum queritur, & Auth.; unde, & si parens C. eodem, ubi si filius non sit institutus in integra legitima saltem, putà quia Pater donavit plura uni ex liberis, ut reliquis non superfit integra portio legitime, tunc competit inofficiosi querella, & legitima supplenda est, ad latè allegat per Barbosa in d. Auth. unde, & si parens.

34 Pater negligens erudire filios, primò in Misteriis Fidei; deinde in artibus liberalibus, & scientiis, vel si pauper in aliqua arte mechanica notabiliter deficit in suo munere, & potest esse peccatum mortale, habemus enim hoc onus impositum ex D. Augustino relato in *c. Vos ante omnia de consecrat. d. 4.* impositum Compatri, ideo susceptori in baptismo, tanto magis, ad id obligabitur pater, & Ecclesiastici c. 7. Vers.

25. dicitur filii tibi sunt, erudi illos, & curva illos à pueritia illorum, non enim felicitas est habere filios, sed habere bonos, ait D. August. in psal. 127., alioquin filii in ignorantia educati summi hostes patribus in se connectute sunt, per sæpè indignantur in parentes negligentes, & de eis quærimonia, & eiulatus emittunt ad cœlum, paupertate præmuntur, hinc carmina

Si tibi sint nati, nec opes, tunc artibus illos in nobilitate erudire.

Instrue, quo possint inopem defendere vitam.

Quod autem negligentia parentum in instruendis filiis in rebus fidei sit mortale peccatum, ponunt Sayr. Clavis reg. lib. 7. c. 7. num. 3. Sa in Ver. Parentes nu. 1., & de hoc videndus est Cathechismus Romanus ad quar-



*quartum præceptum.*  
 35 Ita negligentia Parentum nobiliorum in quærendo Pedagogo filius damnabilis est, & considerabilia detrimenta causat, deberent enim curare, ut invenirent Virum, qui verbo, & exemplo prælucet, non autem corrumpet, vitia enim, quæ in illa tenera ætate assumunt, aut difficilè, aut numquam dimittunt filii, idèd Hieronymum ad Letam scribit (Mementote Parentes magis exemplis doceri filios, quam voce.

36 Negligentia in custodia filiarum fœminarum magni est detrimenti, idèd Salomoni Ecclesiastici cap. 7. dicit (Filiae tibi sunt, serua corpus illarum, & non ostendas faciem bilarem ad illas, trade filiam, & grande opus feceris, & homini sensato da illam) Virginitas est thesaurus, undè intrat illud monitum D. Gregorii Papæ homil. XI. in Evangelium Mathei cap. 13. (depredari desiderat, qui thesaurum publicè portat in via) sicuti ergo omni diligentia thesaurus custoditur, & exquisita vigilantia præmunitur, ita Parentes debent omni diligentia filiarum honestatem custodire, neque solas dimittere, multo minus ad familiaria colloquia cum Viris deserere, sed quod detestabile est, non rarè Matres filias ornatas ad publicum ducunt aspectum, ut per earum aspectum concupiscentiam foveant, & mors intret per fenestras, pro certo tunc filia colligunt, matris accessisse consensu, ut amatorem perquirant, lateant ergo filia, sicut thesaurus, & diligentissime à Parentibus custodiantur.

Eo amplius, quia Parentes negligentes in custodia filiorum non præsumuntur Parentes ad *tex. in c. Afferte de præsumptionibus*, & notat Menoch. de præsumpt. lib. 6. præsumpt. 56. num. 2. nemo enim præsumitur negligere quod suum est, quod tibi carum, & cordi est.

Sequitur, & alia negligentia in Parentibus quàm maximè culpabilis, & omni punitione digna, & contingit, quando ita negligenter custodiant filias, & maximè virgines, ut permittant eas corrumpi, & deflorari, contra quos negligentes habemus *tex. in l. 1. §. fin. C. de raptu Virg.*, ibi, nisi etenim eam sollicitaverit, nisi odiosis artibus circumvenerit, non facit eam velle in tantum dedecus se se prodere Parentibus (quorum maximè vindicta intererat)

si patientiam præbuerint, ac dolorem remiserint, deportatione plectendis.

Quæ negligentia est quædam tacita profututio, aut dispositivè saltem undè possunt habere locum minæ, quæ habentur *Levitici c. 19. Ne prostituas filiam tuam, ne contaminetur terra*, & est quidam tacitus consensus, qui habet aliquantulum malitiam lenocinii ad tradita per *Farinac. q. 144. nu. 68.*, & multoties etiam intenditur à parentibus per talem negligentiam aliquale lucrum, scilicet ut inveniant Maritum filia sine dote, aut cum parva, & incongrua, & dicuntur lenocinari negativè, quia cum teneantur diligenter custodire puellam, negligentes patiuntur eam violari, ad *tex. in l. 2. §. si semel ff. ad l. Juliam de adult.*, Ricciul. de personis, quæ in reprobo statu versantur lib. 4. c. 1. num. 9., sicuti de Galba narrat Suetonius, qui fingebat dormire, dum Uxor erat cum adultero, Ricciul. dicto lib. 12. c. 4. num. 9., *Farinac. q. 144. num. 82.*

37 Negligentia Parentum in procurando filiorum baptismo poterit esse mortalis, si talis, & tanta sit, ut exponat filios in periculo æternæ salutis, undè non debent differre ultra octo, vel decem dies si pueri sani sunt citius verò, & magis solliciti debent esse in deferendo infantulos ad baptismum, si iudicio medicorum, aut obstetricum periculum sit, ut citius moriatur, ratio autem cur mortale possit esse peccatum, est quia agitur de re gravissima, qualis æterna salus animæ, quæ sine baptismo obiens privatur Divina Visione, & Gloria, ex eadem, & majori ratione etiam adulti, ut Cathecumini tenentur sollicitè curare, ut baptizentur, quia tenentur quam primum possunt saluti animæ suæ consulere, ne æternaliter pereant, & de hoc videndi sunt allegati per *Quintanaduenas de baptismo singulari 13.*

Redeundo ad negligentiam Parentum exponentium, aut derelinentium proprios filios, placet apponere casum, qui aliquibus ab hinc annis contigit, pro quo non parum laboravi.

**Q**uidam Moyfès Polonus Natione Theutonicus Hebræus iterfaciens cum

cum tota familia, & præsertim cum infantula ætatis mensium tresdecim, cum sibi prohibitum fuerit ingredi Civitatem, quia secum non deferebat fidem sanitatis, tunc exteris necessariam, curavit per nuntium ad se vocari Massarios Gheti, à quibus tenuè pecuniæ subsidium potuit impetrare; nocte sequenti commoratus in hospitio extra Portam Sancti Pauli nuncupatam, propè Padum Volanæ, summo mane, sequenti die exposita, & derelicta infantula in publico aggere padi, ferè penitus nudata, abiit, quàm flentem, & trementem collegit famula hospitis, dum ad hauriendam aquam ad padum accesserat, & in hospitium delatam per aliquo horas servavit; re delata ad Massarios Gheti, miserunt isti, qui puellam pallio obvolutam in Ghetum transportaret, interim per Christifidelem ad Vicarium Episcopi nuntio facto, misit ille Episcopalis Curia Satellites, & non sine obsistentia hebræorum puellam obtinuit, eamque nutrici Christianæ lactandam consignavit, interim disputatum est acriter, utrum esset baptizanda.

Per Universitatem Hebræorum conclamatum est ad arma legalia juxta ea, quæ posuit *Justinianus in principio proemii Instit.*, & multorum Juris peritorum invocatum est patrocinium, quibus ut animosè propugnarent, sicut aurea non pauca fuerunt exhibita, atque fuso calamo dimicatum est; sed motiva in summarium redacta fuerunt, quæ subsequuntur.

38 Puellam nomine Bellam non esse baptizandam sine consensu parentum, ex communissima sententia *D. D. Divus Thom. 2. 2. q. 10. art. 12.*, & *p. 3. q. 68. art. 10.*, quod lib. 2. art. 7., *S. Antoninus Summa p. 2. tit. 12. cap. 2. §. pueri*, *Suarez de Sacram. disp. 25. sec. 3.*, *Hurtad. de baptismo difficul. 4. Gabriel. q. 2. art. 3. dub. 5.*, *Sperell. decis. 1. num. 25. glos. in c. spiritus S. Ecce in V. Puerorum 1. q. 1.*, *Nata consil. 434. nu. 15. p. 2. Bursat. consil. 231. num. 4. tom. 3.*, *Ciarlin. controvers. for. cap. 42. num. 4.*, & *cap. 199. num. 3.*, & communiter Canonistæ in *cap. majores 3. de baptismo c. sicut Judæi de Judæis, can. Judæorum 18. q. 1.* ubi *Barbosa plurimis allegatis cap. sicut de Judæis, Afflic. decis. 151.*, *Ricciul. de Jure personarum extra Eccl. lib. 2. cap. 32. n.*

*contra Scotum in 4. d. 4. q. ult.*

39 Ita ut baptizans infantes hebreorum ante usum rationis eorum parentibus invitis, peccet contra Justitiam, *Durand. in 4. d. 4. q. 6.*, sicuti peccaret sapiens bona eorundem *cap. sicut Judæi de Judæis, & Sacracen.*, tum quia fieret injuria sacramento illicitè, & cum peccato illud administrando.

40 Tum quia posset dubitari, quod puella sic invitis parentibus baptizata major facta velet ad parentes redire, & à fide suscepta apostatare, *Bordon. resol. moral. lib. 1. controvers. 6. c. 1. num. 19.*

Sicuti neque hujusmodi infantes capti in bello debent baptizari, sed potius vendi propter majorem libertatem, & honorem Christianæ Religionis, ut post plures notat *Bonacina de Baptismo disput. 2. q. 6. nu. 14.*, & alios quos citat, & sequitur *Tamburin. de Sacram. lib. 2. c. 3. §. 2. num. 17. & seqq.*

41 Tanto magis, quia hodie Universitas Hebræorum in cujus potestatem infantula recidit, ac fuit collecta, reclamat, & obstat, ut enim infans baptizetur, qui suo proprio consensu non potest fidem recipere, debet consensu parentum pro ea acceptantium, baptismi gratiam suscipere, non enim datur invitis, *Durand. in 4. d. 4. q. 7. num. 12.*

Quod autem infantula reciderit in potestatem Synagogæ, quæ eam collegit probat *tex. in l. fin. §. pro derelictis*, & ibi *glos. cum l. 3. C. de Infant. expos.*, ad quam spectat illam alere *Barbosa ad cap. unicum num. 5. de infantibus expositis*.

42 Sicuti quod requiritur voluntas baptizati saltem interpretativa, habetur in *cap. Majores de baptismo, ut occurratur lamoribus hereticorum Anabatistarum*, voluntas autem interpretativa habetur ex voluntate parentum, aut eorum, qui infantem habent in gubernio civili ad notata per *Belarmin de controvers. fidei tom. 3. de sacram. baptisimi lib. 1. cap. 11. proposit. 5. vers. dices*, ita ut sine tali consensu licitè non conferatur baptismus, *c. ad fidem 23. q. 6.*, *Ricciul. tract. de personis extra Eccles. lib. 2. c. 32. num. 3.*, & *seqq.*, ubi *nu. 5.*, quod Patrini non possunt offerre nomine suo filios infidelium, ut baptizentur invitis parentibus.

43 Neque puella ista potest offerri nomine Ecclesiæ, quia Ecclesia ante baptismum